

**Η' ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ  
ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ ΔΙΑ ΘΕΜΑΤΑ  
ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΙΑΣ**

**Πάφος 15-20 Οκτωβρίου 1996**

**ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ**

**Α' ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

**«Τό σκηνικό τῶν αἱρέσεων καί τῆς παραθρησκείας στόν  
εὐρύτερο χῶρο».**

**Διαπιστώσεις-Προτάσεις.**

Ἡ Η' Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη ἀνέδειξε τή μεγίστη ἀξία τῆς μέχρι σήμερον προσφορᾶς στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν αἱρέσεων καί τῆς παραθρησκείας τοῦ μακαριστοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου. Ἡ πραγματοποίηση αὐτῆς τῆς Συνδιασκέψεως ἐπιβεβαιώνει, ὅτι τό ἔργο πού ἐπιτελέστηκε μέχρι σήμερα, τοῦ ὁποίου ἐμπνευστής καί ψυχή ὑπῆρξε ὁ π. Ἀντώνιος, δέν ἦταν ἀτομικό, ἀλλά ἐκκλησιαστικό, διά τοῦτο καί μετά τήν κοίμησή του ὄχι μόνο δέν κατελύθη, ἀλλά μέ πνεῦμα δυνάμεως συνεχίζεται, ὡς θεμελιακό ἔργο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Στά μηνύματά τους πρὸς τήν Συνδιάσκεψη, τόσον ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ὅσον καί οἱ Μακαριώτατοι Προκαθήμενοι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀπονέμουν τόν δίκαιο ἔπαινο καί τήν πλήρη ἀναγνώριση τοῦ ἔργου τῆς ὀριοθετήσεως τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, τό ὁποῖον ἐπετέλεσε ὁ μακαριστός π. Ἀντώνιος καί ἔτσι κατέπεσε ἡ προσπάθεια σκοτεινῶν κέντρων νά διαφοροποιήσουν τό πρόσωπο καί τό ἔργο του, ἀπό αὐτό τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Συνδιάσκεψη, ἐπίσης, χαιρετίζει τήν προσφυγή στή Δικαιοσύνη ἐκ μέρους τῆς Νομαρχίας Ἀθηνῶν ἐναντίον τοῦ Κέντρου Ἐφαρμοσμένης Φιλοσοφίας Ἑλλάδος (ΚΕΦΕ), τοῦ προσωπείου, δηλαδή, μέ τό ὅποιο δρᾷ στήν Ἑλλάδα ἡ Σαηντολογία, ἐνέργεια ἀπολύτως σύμφωνη μέ τά δρώμενα σέ πολλές Εὐρωπαϊκές χώρες καί τή θεωρεῖ ὡς ἀπαρχή τῆς ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας ἀναλήψεως τῶν εὐθυνῶν της γιά τήν προστασία τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν ἐναντι ὅλων τῶν καταστροφικῶν λατρειῶν καί τῶν παραθρησκευτικῶν ομάδων, τῶν ὁποίων τήν καταστροφική δραστηριότητα ἐπανειλημμένως ἔχει ἐπισημάνει καί ἡ Εὐρωπαϊκή Κοινότητα. Ἀντίστοιχη ἐνέργεια πιστεύουμε ὅτι πρέπει νά γίνει καί γιά ἄλλες ὁργανώσεις, οἱ ὁποῖες ἔχουν ἐκφύγει τοῦ σκοποῦ πού ἀναγράφεται στό καταστατικό τους.

Ἡ περί ἀνθρώπου ἀντίληψη τῶν εὐρωπαϊκῶν κοινωνιῶν, ὅπως ἔχει ἀποτυπωθεῖ καί στά Συντάγματα τῶν ἐπί μέρους χωρῶν εἶναι χριστιανική. Κάθε προσπάθεια, λοιπόν, θρησκευτικοῦ ἀποχρωματισμοῦ τῶν κοινωνιῶν αὐτῶν καί ἰδιαίτέρως τῶν χωρῶν τοῦ πρώην ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ θά ἔθετε σέ κίνδυνο τή δημοκρατία καί τά ἀνθρώπινα δικαιώματα τῶν πολιτῶν, σύμφωνα ἄλλωστε καί μέ σχετική παρατήρηση τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος.

Ἡ Συνδιάσκεψη ἐπισήμανε τήν ἐπικινδυνότητα γιά τό κοινωνικό σύνολο τῶν ἐγκληματικῶν ἢ ἐγκληματογόνων δογμάτων, ὅπως τό νεοσατανιστικό δόγμα «κάνε ὅ,τι θέλεις, αὐτός εἶναι ὁλος ὁ νόμος» καθώς καί τά δόγματα τῆς Σαηντολογίας, (στήν Ἑλλάδα ΚΕΦΕ), ὅτι ὅποιος ἀσκεῖ κριτική σέ βάρος τῆς ὁργανώσεως εἶναι ναζιστής καί ἐγκληματίας, καί «ποτέ μή φοβηθεῖς νά βλάψεις κάποιον γιά μιά δίκαιη αἰτία». Οἱ ὁργανώσεις αὐτές καταργοῦν κάθε ἔννοια δημοκρατίας καί ἀτομικῶν δικαιωμάτων.

Ἡ ἐπικινδυνότητα τῶν ομάδων αὐτῶν στηρίζεται στήν ἀπόλυτη ἀπαίτηση πού ἐγείρουν ἀπέναντι στά μέλη-θύματά

τους, ή όποία τά όδηγεϊ σέ όλοκληρωτική έξάρτηση μέ πλεϊστες όσες καταστροφικές συνέπειες γιά τό άτομο, τήν οίκογένεια καί τήν κοινωνία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας απόλυτης απαίτησης έκφράζεται στό δόγμα έλληνοσ δασκάλοσ τών Σούφι, ότι «ό μαθητής πρέπει νά παραδοθει στό δάσκαλο, όπωσ τό σωμα τοῦ νεκροῦ παραδίδεται στά χέρια αὐτοῦ πού θά τό έτοιμάσει γιά ταφή».

Τό άσυμβίβαστο τών παραθρησκευτικῶν όμάδων μέ τήν Όρθόδοξη πίστη καθιστᾶ αὐτονόητη τή μή συμμετοχή τών μελῶν αὐτῶν τών όμάδων, τόσο τών διακεκριμένων όσο καί τών λοιπῶν, στή μυστηριακή ζωή τῆς Έκκλησίας, (ανάδοχοι σέ Βάπτισμα, παράνυμφοι σέ Γάμους, συμμετοχή στή Θεία Κοινωνία, Ταφή, κ.ά.). Η Συνδιάσκεψη εὔσεβάστως παρακαλεῖ τούς Προκαθημένους τών Όρθοδόξων Έκκλησιῶν, όπωσ εκδώσουν σχετικές έγκυκλίους.

Έπισημάνθηκε γιά μία άκόμη φορά ή ανάγκη δημιουργίας Διορθόδοξου Έρευνητικοῦ Κέντρου γιά τήν αποτελεσματική αντιμετώπιση τών προβλημάτων πού δημιουργεῖ ή δραστηριότητα τών παραθρησκευτικῶν όμάδων πολύ περισσότερο, όταν εῖναι γνωστό ότι αὐτές συνασπίζονται προκειμένου νά πολεμήσουν αποτελεσματικότερα τήν άπολογητική εργασία τῆς Έκκλησίας μας.

Η Η' Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη διεπίστωσε, ότι ή κατάρτιση ενός καταλόγου τών παραθρησκευτικῶν όμάδων, πού εῖναι άσυμβίβαστες μέ τήν Όρθόδοξη πίστη, άποτελεῖ βασική ύποδομή τοῦ ποιμαντικοῦ μας έργου.

Ο κατάλογος πού καταρτίστηκε άπό τήν Ε' Συνδιάσκεψη τῆς Ναυπάκτου (1993) καί συμπληρώθηκε στή Ζ' Συνδιάσκεψη τῆς Αλιάρτου (1995) βοήθησε οὔσιωδῶς τήν ποιμαντική αντιμετώπιση τών όμάδων αὐτῶν.

Ο κατάλογος περιλαμβάνει μή χριστιανικές ομάδες, οί όποῖες κρίνονται ὡς άσυμβίβαστες μέ τήν Όρθόδοξη πίστη γιά

τό λόγο ὅτι προϋποθέτουν τήν περί Θεοῦ, ἀνθρώπου καί κόσμου ἀντίληψη τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν καί τοῦ ἀποκρυφισμοῦ. Θεμελιώνονται, κυρίως, στόν ἀπόλυτο μονισμό καί στήν ὀλιστική ἀντίληψη τοῦ κόσμου, ὅπως καί στήν ἀντιχριστιανική διδασκαλία περί κάρμα καί μετενσαρκώσεως.

Ὁ κατάλογος αὐτός δέν ὑποδηλώνει κανέναν συσχετισμό τῶν ομάδων αὐτῶν, πού εἶναι μεταξύ τους ἐντελῶς ἄσχετες, ὡς ἐπί τό πλεῖστον. Δέν ἐκφράζει οὐδεμία κοινωνική ἢ ἄλλη μείωση τῶν μελῶν τους καί δέν ὑποδηλώνει μισαλλοδοξία ἢ διακρίσεις. Τό μόνο κοινό τους στοιχεῖο ὅπως ἐλέχθη εἶναι τό ἀσυμβίβαστο τους μέ τήν Ὁρθόδοξη Πίστη.

Ἡ ἐνέργεια αὐτή ἀποδεικνύει τήν ἀγάπη καί τή στοργή τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, πού συνῆλθαν καί ἐφέτος στήν Πάφο πρός τούς ἀδελφούς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐνετάχθησαν σέ αὐτές τίς ομάδες, χωρίς νά ἔχουν τήν πρόθεση νά ἐγκαταλείψουν ἢ νά νοθεύσουν τό περιεχόμενο τῆς πίστεως καί τό Ὁρθόδοξο φρόνημά τους. Ἐάν οἱ νεοφανεῖς αἰρέσεις καί παραθρησκευτικές ομάδες ἀπεκάλυπταν τό ἀληθινό τους πρόσωπο καί δέν ἐμφανίζονταν μέ ποικίλα προσωπεῖα καί μέ τόν ἰσχυρισμό, ὅτι συμβιβάζονται ἀπόλυτα μέ τήν ὀρθόδοξη πίστη, ἡ ὅλη αὐτή ἐρευνητική ἐργασία θά ἦταν περιττή.

Ἡ Συνδιάσκεψη θεώρησε ὡς ἀσυμβίβαστες μέ τήν Ὁρθόδοξη πίστη καί τίς κάτωθι ομάδες:

1. GRAMMATON E.Π.Ε.
2. Λευκή Ἀδελφότητα τοῦ Π. Ντόνωφ (Βουλγαρία).
3. Ἐφημερίδα «ΑΝΑΔΥΣΗ» ὄργανο τοῦ SHARE INTERNATIONAL.
4. Παγκόσμια Ἐκκλησία.

Ἡ Συνδιάσκεψη ἀσχολήθηκε καί μέ ἄλλες ομάδες, ἀλλά ἐπιφυλάχθηκε νά τίς ἐντάξει στόν κατάλογο, ὥστε νά μελετήσῃ περισσότερο τήν ταυτότητά τους. Ὁ κατάλογος καταρτίσθηκε καί ἐγκρίθηκε ὁμόφωνα σέ εἰδική συνεδρία ὑπό

τήν Προεδρία τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Πάφου κ.κ. Χρυσοστόμου.

Στή Συνδιάσκεψη, ἐπίσης, καταγγέλθηκε, ὅτι κάτω ἀπό τό κάλυμμα Ἰνστιτούτων Ἐπαγγελματικῆς Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.) δραστηριοποιοῦνται ἀποκρυφιστικές ὁργανώσεις, οἱ ὁποῖες προσφέρουν ἀνάλογα σεμινάρια.

## **Β' ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

**«Ποιμαντική προβληματική καί στρατηγική – πλαίσια συνεργασίας»**

Ἡ ἀνεξέλεγκτη δράση τῶν «Καταστροφικῶν λατρειῶν» σέ παγκόσμιο ἐπίπεδο καί ἰδιαίτερα στίς χῶρες τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἶναι ἓνα ἀναμφισβήτητο γεγονός, τό ὁποῖο πρέπει κατά ἀπόλυτη προτεραιότητα νά γίνει ἀντικείμενο τῆς ποιμαντικῆς μέριμνας τῆς Ἐκκλησίας.

Κατ' ἀρχήν θά πρέπει ὡς ποιμένες νά δοῦμε τήν αὐξανόμενη δράση αὐτῶν τῶν ομάδων, ὅχι τόσο ὡς μία ἀπειλή μέ ἀπαισιόδοξες προοπτικές, ὅσο ὡς μία θετική πρόκληση γιά τήν ἀνασυγκρότηση τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου καί τήν πλήρωση τῶν ποιμαντικῶν κενῶν.

Γιά νά τό ἐπιτύχουμε αὐτό χρειάζονται οἱ ἐξῆς προϋποθέσεις:

### **Α. Θεμέλια τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου.**

#### **1. Ἡ ἐνορία.**

Τό ὅλο ποιμαντικό ἔργο, τόσο τῆς οἰκοδομῆς τοῦ πληρώματος τῶν πιστῶν, ὅσο καί τῆς ἐπισυναγωγῆς τῶν πεπλανημένων, πρέπει νά λειτουργεῖ μέσα στά ἐκκλησιαστικά

πλαίσια τῆς ἐνορίας. Γι' αὐτό ἀπαιτεῖται πρωτίστως νά ἐπενδύσουμε τίς συντονισμένες μας προσπάθειες στήν ἀναβάθμιση καί δραστηριοποίηση τῆς ἐνορίας.

Μόνο ἂν ἀναδείξουμε τόν σωτηριολογικό ρόλο τῆς ἐνορίας καί καλλιεργήσουμε ἐνοριακή συνείδηση στούς ποιμενομένους, μόνον τότε μπορούμε νά δημιουργήσουμε μιά μακρόπνοη ποιμαντική στρατηγική. Μιά στρατηγική πού δέν θά ἐξαντλεῖται στήν κοντόφθαλμη – ἔστω ἐπιτυχῇ – ἀντιμετώπιση μεμονωμένων περιστατικῶν, ἀλλά ἀντίθετα θά θεμελιώνει καί τό προληπτικό καί τό θεραπευτικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας σέ ἀνθεκτικές βάσεις.

## **2. Κατάρτιση τῶν ποιμένων.**

Γιά νά ἐπιτύχουμε μιά συντονισμένη ποιμαντική δράση, πρέπει νά εὐαισθητοποιήσουμε ὅλους τοὺς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, ἐνημερώνοντάς τους ἐπαρκῶς καί ἐκπαιδεύοντάς τους συνεχῶς πάνω στό συγκεκριμένο πρόβλημα, ἐφ' ὅσον καί τό σκηνικό τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων κάθε τόσο ἀλλάζει.

Ἡ εἰδική αὐτή κατάρτιση τῶν ποιμένων ἀποβλέπει:

α. Στό νά γνωρίσουμε ὅσο τό δυνατόν πληρέστερα τό σκηνικό αὐτῶν τῶν ὁμάδων στόν εὐρύτερο Ὁρθόδοξο χῶρο.

β. Στό νά μελετήσουμε ἀναλυτικά τά ποιμαντικά προβλήματα πού δημιουργοῦνται ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ νεοφανεῖς αἱρέσεις – σχεδόν πάντοτε – χρησιμοποιοῦν προσωπεῖα καί ὄχι σπάνια χρησιμοποιοῦν χριστιανικά ἢ καί Ὁρθόδοξα προσωπεῖα. Καί γιά τόν σκοπό αὐτό συνήθως διαστρέφουν ἢ καί ἀντιστρέφουν τό νόημα θεολογικῶν ὅρων, ὅπως καί τό νόημα τῶν ὅρων τῶν διαφόρων θεωρητικῶν καί θετικῶν ἐπιστημῶν (φιλοσοφίας, ψυχολογίας, ἱατρικῆς, κ.ἄ.).

γ. Πρέπει, επίσης νά γνωρίζουμε καλά τίς μεθόδους προσηλυτισμοῦ πού χρησιμοποιοῦν οἱ «καταστροφικές λατρεῖες», καί

δ. νά ἐπιμείνωμε στή μελέτη τῶν ψυχικῶν ἀλλοιώσεων, πού ἐπιφέρουν αὐτές οἱ μεθοδεύσεις στά θύματά τους, δίνοντας ιδιαίτερη ἔμφαση στίς κυριώτερες ἀπό αὐτές πού εἶναι οἱ ἑξῆς:

- Οἱ «καταστροφικές λατρεῖες» ἀποκόπτουν τό θῦμα ἀπό τό οἰκογενειακό καί κοινωνικό περιβάλλον·
- Τοῦ ἀφαιροῦν τήν ἱκανότητα κριτικῆς σκέψεως·
- Τοῦ καταργοῦν τήν ἐλευθερία τῆς βουλήσεως·
- Τό ἐξαντλοῦν καί τό καταρρακώνουν σωματικά·

καί τέλος

- Τοῦ καλλιεργοῦν βασανιστικές φοβίες ἀσκώντας πνευματική τρομοκρατία.

## **Β. Ποιμαντική Στρατηγική**

Ἡ ἀντιστασιακή διακονία τῶν ποιμένων θά πρέπει νά ἔχει τούς ἑξῆς στόχους:

### **1. Νά ὀριοθετεῖ σωστά τήν ὀρθόδοξη πίστη.**

Πρωταρχικό ποιμαντικό μας καθῆκον εἶναι νά ὀριοθετοῦμε μέ σαφήνεια τήν Ὀρθόδοξη πίστη καί ιδιαίτερα τήν Ὀρθόδοξη ἀνθρωπολογία καί σωτηριολογία. Μόνο πού δέν πρέπει νά ἐπιτρέψωμε αὐτή ἡ ὀριοθέτηση νά καταντήσῃ μιά στεῖρα ἀκαδημαϊκή ἀπασχόληση, ἀλλά νά τήν συνδέσωμε ἀρρήκτως μέ τή μυστηριακή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Μέσα σ' αὐτά τά πλαίσια πρέπει νά λειτουργεῖ τό κηρυκτικό καί τό κατηχητικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ προηγουμένως τό ἀπαλλάξωμε ἀπό τήν μονομέρεια τοῦ ἠθικοπλαστικοῦ προσανατολισμοῦ.

Ἐπίσης, πρέπει νά τονισθῇ, ὅτι ἡ ὁριοθέτηση τῆς πίστεως ἀποτελεῖ αὐτονόητο δικαίωμα τῆς Ἐκκλησίας καί σέ καμμιά περίπτωση δέν πρέπει νά ἐρμηνεύεται οὔτε ὡς θρησκευτική μισαλλοδοξία, ἐφ' ὅσον ἡ Ἀλήθεια εἶναι ΜΙΑ καί ἡ γνώση τῆς ἐλευθερώνει τόν ἄνθρωπο, οὔτε ὡς ρατσισμός, ἐφ' ὅσον ὑπερασπίζεται τόν σεβασμό τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου.

**2. Δεύτερος στόχος τῆς ἀντιαιρετικῆς διακονίας τῶν ποιμένων εἶναι: Νά ἀποκαλύπτει τό ἀληθινό πρόσωπο τῶν παραθρησκευτικῶν ομάδων.**

Τό νά ἐπισημαίνουμε μέ σαφήνεια τά ποικίλα προσωπεῖα, πού χρησιμοποιοῦν οἱ διάφορες ομάδες, ἀφ' ἑνός δρᾷ προληπτικά προφυλάσσοντας τούς πιστούς ἀπό τίς στημένες παγίδες καί ἀφ' ἑτέρου θεραπευτικά διαλύοντας στούς πεπλανημένους τήν ψευδαίσθηση, ὅτι μποροῦν συγχρόνως ν' ἀνήκουν καί στήν Ἐκκλησία καί στήν ομάδα.

**3. Τρίτος στόχος τῆς ἀντιαιρετικῆς διακονίας τῶν ποιμένων εἶναι: Νά ἀσκεῖ ὀρθή θεραπευτική ἀγωγή.**

Γιά νά μπορέσει ἡ θεραπευτική ἀγωγή πού θά ἀσκήσωμε στό θῦμα τέτοιων ομάδων νά συντελέσει ἀποτελεσματικῶς στόν ἀπεγκλωβισμό του ἀπό τήν ομάδα, στήν ἐπανάταξή τους στήν κοινωνία τῶν ἀδελφῶν καί στήν ἐν συνεχείᾳ φυσιολογική του ἀνάπτυξη, θά πρέπει προηγουμένως:

α. Νά κάνουμε ὀρθή διάγνωση.

β. Νά μήν ταυτίζουμε τό θῦμα μέ τήν ὁργάνωση καί

γ. Νά προσλαμβάνομε τό θῦμα μέ ἀγάπη, ὥστε νά καλλιεργεῖται κλίμα ἐμπιστοσύνης.

Μόνο μέ αὐτές τίς προϋποθέσεις μπορεῖ τό θῦμα νά συνεργασθῇ καρποφόρα μαζί μας στό ἔργο τῆς θεραπείας του.

#### **4. Τέταρτος στόχος τῆς ἀντιαιρετικῆς διακονίας τῶν ποιμένων εἶναι: Νά εὐαισθητοποιήσῃ μέ κάθε τρόπο τήν κοινή γνώμη.**

Γιά νά εὐαισθητοποιήσουμε τήν κοινή γνώμη θά πρέπει κατά προτεραιότητα νά ἀπευθυνθοῦμε στούς πολλαπλασιαστές μηνυμάτων, πού κυρίως ἐπηρεάζουν τίς πιό εὐάλωτες ἡλικίες, δηλαδή στούς ἐκπαιδευτικούς, πολιτικούς καί στρατιωτικούς φορεῖς.

Παραλλήλως πρέπει μετά τῆς ἀπαιτούμενης διακρίσεως νά ἀξιοποιήσωμε τή σύγχρονη τεχνολογία καί εἰδικότερα τό δίκτυο τοῦ INTERNET, ὅχι μόνο γιά νά ἀνταλλάσσωμε πληροφορίες, ἀλλά καί γιά νά καταθέτωμε ἔγκυρα καί νά προβάλλωμε σωστά τήν Ὁρθόδοξη μαρτυρία.

Ἡ ἴδια διάκριση ἐπιβάλλεται καί στή χρήση τῶν ΜΜΕ. Οὐδέποτε ὅμως πρέπει νά προωθεῖται ἡ ποιμαντικῶς ὀλέθρια ἀντίληψη, ὅτι ὁ ἀρρήκτως συνδεδεμένος μέ τήν εὐχαριστιακή σύναξη ἁμβωνας λειτουργεῖ πλέον μέσω εἴτε τῶν τηλεοπτικῶν «παραθύρων» εἴτε μέσω τῶν ἐρτζιανῶν κυμάτων.

#### **Γ. Πλαίσια συνεργασίας – Προτάσεις.**

1. Σέ κάθε Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία θεωρεῖται ἀπαραίτητο νά ὀργανωθῇ Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπί τῶν Αἱρέσεων, ἡ ὁποία θά συνεργάζεται μέ τίς ἀντίστοιχες τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.
2. Οἱ θεσμοποιημένες πλέον Πανορθόδοξες Συνδιασκέψεις νά συγκροτοῦνται ἀπό μονίμους ἐντεταλμένους (ἓνα ἢ δύο), οἱ ὁποῖοι θά συνεργάζονται καί θά ἀλληλοενημερώνονται καί ἐκτός τῶν χρονικῶν πλαισίων τῶν Συνδιασκέψεων καί μέσω ἀνταλλαγῆς Δελτίων Πληροφοριῶν.
3. Οἱ Συνδιασκέψεις δέν θά πρέπει νά ἔχουν τόσο τόν χαρακτήρα ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου, ἀλλά ἀντιθέτως νά

παρέχουν ευκαιρίες για εκπαίδευση σέ συγκεκριμένα ποιμαντικά θέματα.

4. Οί έντεταλμένοι όφείλουν νά προωθοῦν μέ ειδική Έκθεση τίς αποφάσεις τής Συνδιασκέψεως στίς Ίερές Συνόδους τών κατά τόπους Έκκλησιών καί νά μεριμνοῦν γιά τήν ἐφαρμογή τους.
5. Σημαντική βοήθεια στό ὅλο ἔργο θά παρείχετο ἀπό τήν κυκλοφορία τοῦ περιοδικοῦ «ΔΙΑΛΟΓΟΣ» καί σέ ἀγγλική μετάφραση.
6. Κρίνεται ἀναγκαῖο νά συσταθοῦν Πρωτοβουλίες Γονέων σέ κάθε Όρθόδοξη χώρα (κατά τό πρότυπο τής Π.Ε.Γ.), πού θά διαπνέονται ἀπό Όρθόδοξο φρόνημα καί θά συνεργάζονται ὁμαλά μέ τήν Έκκλησία.
7. Γιά τόν καλύτερο συντονισμό τών ἐργασιών τών Πανορθόδοξων Συνδιασκέψεων καί τής συνεργασίας μεταξύ τών Έντεταλμένων καί τών Έκκλησιών τους θά πρέπει νά δημιουργηθεῖ μόνιμο Προεδρεῖο, τό ὅποιο νά συνέρχεται σέ τακτά διαστήματα. Προτείνουμε τό Προεδρεῖο αὐτό νά ἀποτελεῖται ἀπό:

α. Τόν Σεβ. Μητροπολίτη Νικοπόλεως κ. Μελέτιο.

β. Τον Σεβ. Μητροπολίτη Νευροκοπίου Βουλγαρίας κ. Ναθαναήλ.

γ. Τον Σεβ. Μητροπολίτη Κυδωνίας καί Αποκορώνου κ. Εἰρηναῖο.

δ. Τον πανοσιολ. Αρχιμανδρίτη κ. Χριστοφόρο Τσιάκκα, έντεταλμένο τής Έκκλησίας τής Κύπρου, καί

ε. Τον αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβύτερο κ. Κυριακό Τσουρό, έντεταλμένο τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

## Γ' ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

## «Ἡ Νομική ἀντιμετώπιση τῶν αἰρέσεων καί τῆς παραθρησκείας»

Ἡ τρίτη Ὀμάδα Ἑργασίας, ἡ ὁποία ἀπετελεῖτο ἀπό εἰδικούς Νομικούς, παρακολούθησε τίς ἐργασίες τῆς Συνδιασκέψεως, ἀσχολήθηκε μέ τό θέμα «Καταστροφικές Λατρεῖες καί ἡ Νομική ἀντιμετώπισή τους» καί κατέληξε στίς παρακάτω διαπιστώσεις καί προτάσεις:

### **Α' Διαπιστώσεις**

α) Καταστροφικές Λατρεῖες εἶναι θρησκείες, αἰρέσεις ἢ παραθρησκευτικές ὁμάδες πού, σχεδόν, πάντοτε παρουσιάζονται μέ διάφορα προσωπεῖα: φιλοσοφικά, φιλανθρωπικά, ἐπιμορφωτικά, κ.ο.κ. Αὐτές οἱ ὁμάδες διδάσκουν τήν ἀνατροπή τῶν παραδεδεγμένων ἀξιῶν καί χρησιμοποιοῦν παράνομες ἢ ἀντιδημοκρατικές μεθόδους, ὅπως εἶναι ὁ ψυχολογικός καταναγκασμός καί ἡ τρομοκρατία μηνύσεων. Ὁδηγοῦν τούς ὁπαδούς-θύματά τους στήν αὐτοκαταστροφή, τή χρεοκοπία, τό ἔγκλημα ἀκόμη καί τήν αὐτοκτονία. Μερικές ἀπ' αὐτές εἶναι καθαρά σατανιστικές.

β) Ἡ Κοινοβουλευτική Συνέλευση τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης μέ τό ψήφισμα 1178/92 ζήτησε ἀπό τά κράτη μέλη νά λάβουν νομοθετικά διοικητικά καί ἐκπαιδευτικά μέτρα γιά τήν προστασία τῶν ἀτόμων καί ἰδιαίτερα τῆς νεολαίας. Στήν Ἑλλάδα, τήν Ἀγγλία, τή Γαλλία, τή Γερμανία καί ἄλλες χῶρες λαμβάνονται διάφορα νομοθετικά, διοικητικά καί ἀστυνομικά μέτρα. Ἐπί πλέον καί ἡ νομολογία τῶν Εὐρωπαϊκῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων καί τῶν δικαιοδοτικῶν ὀργάνων τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ἔχει κάνει σημαντικά βήματα, τά ὁποῖα ἀποδεικνύουν τό παράνομον καί τό ἐγκληματικόν τῆς δράσεως νεοφανῶν αἰρέσεων καί παραθρησκευτικῶν ὀργανώσεων.

γ) Τό δικαίωμα τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας πού κατοχυρώνεται μέ τό ἄρθρο 9 τῆς Εὐρωπαϊκῆς Σύμβασης τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων (Σύμβαση Ρώμης) χρησιμοποιεῖται

καταχρηστικά από τις νεοφανείς αίρέσεις και Καταστροφικές Λατρείες για την αλλαγή της θρησκευτικής πεποιθήσεως ατόμων, τά όποια στρατολογούν, παραβιάζοντας, σχεδόν, όλα τά θεμελιώδη δικαιώματα τών ατόμων αυτών. Τά ανθρώπινα δικαιώματα δέν μπορεί νά επεκτείνονται τόσο, ώστε νά θίγουν και νά καταπατούν τά δικαιώματα τών άλλων ατόμων, όπως ακριβώς όρίζει ή παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου. Τοῦτο έχει επανειλημμένως διαπιστωθεῖ και από τό Εὐρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

δ) Εἶναι ἀναγκαία ή χρήση και εφαρμογή τών ύφισταμένων νομικῶν διατάξεων και διαδικασιῶν για προστασία και τών άλλων θεμελιωδῶν ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ή μελέτη τρόπων περαιτέρω και αποτελεσματικότερας προστασίας.

ε) Διαπιστώνουμε, ότι από τή δράση όρισμένων νεοφανῶν αίρέσεων επιτυγχάνεται παραπλανητικά ή παγίδευση του ατόμου, για νά γίνει αντικείμενο εκμεταλλεύσεως κατά παράβαση πάσης έννοίας δικαίου. Η αποκάλυψη τών αντιδημοκρατικῶν μεθόδων, πού χρησιμοποιοῦνται καθώς και ή ενημέρωση περί του κινδύνου πού διατρέχει τό κοινό εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖες και χρήσιμες.

στ) Ἦδη ή Γαλλία συνέστησε μόνιμο διϋπουργικό όργανο παρά τῷ Πρωθυπουργῷ για τή συνεχή παρακολούθηση της δράσεως τών νεοφανῶν αίρέσεων και της παραθρησκείας, τήν ενημέρωση τών αρμοδίων κρατικῶν οργάνων και τήν εισηγήση τών ἀναγκαίων νομοθετικῶν και διοικητικῶν μέτρων. Στή Γερμανία, τό κράτος εκδίδει συνεχῶς ἀνακοινώσεις προειδοποιῶντας τό κοινό επί τών κινδύνων από τή δράση ρητῶς κατονομαζομένων αίρέσεων. Η Γαλλική Ἐθνοσυνέλευση συνέταξε έκθεση περί τών «σεκτῶν», ήτοι τών επικίνδυνων και καταστροφικῶν λατειῶν, αίρέσεων και παραθρησκευτικῶν οργανώσεων.

ζ) Ἡ Γερμανική Ὁμοσπονδιακή Βουλή (Bundestag) συνέστησε εἰδική ἐρευνητική ἐπιτροπή περὶ τῶν «καλουμένων Σεκτῶν καὶ ψυχο-ομάδων». Στὴν Ἐπιτροπή μετέχουν καὶ ἐξωκοινοβουλευτικοὶ ἐμπειρογνώμονες (νομικοί, ἐντεταλμένοι τῶν παραδοσιακῶν ἐκκλησιῶν, κ.λπ.).

η) Στὴν Ἑλλάδα ἔγινε μία ἀρχὴ ἀντιμετώπισεως τοῦ προβλήματος, ὡς πρὸς ὀρισμένες τῶν ἀνωτέρω ὀργανώσεων, ὅπως καὶ πρόσφατα ὡς πρὸς τὴ «Σαηντόλοτζυ».

θ) Τό Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο μέ ψήφισμά του, τῆς 29ης Φεβρουαρίου 1996, καλεῖ τίς Κυβερνήσεις τῶν Εὐρωπαϊκῶν Χωρῶν νά λάβουν μέτρα ἐναντίον τῆς παρανόμου καὶ παραπλανητικῆς δραστηριότητος τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων. Συγκεκριμένα, τό Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο ζητᾷ ἀπὸ τὰ Εὐρωπαϊκὰ Κράτη:

1. Νά διασφαλίσουν τὴν ἀποτελεσματικὴ χρῆση ἀπὸ τίς νομικὲς καὶ ἀστυνομικὲς ἀρχές τῶν ὑπαρχουσῶν νομικῶν διατάξεων καὶ ὀργάνων ἐπὶ ἐθνικοῦ ἐπιπέδου καὶ νά συνεργαστοῦν ἐνεργά καὶ στενά εἰδικά μέ τὴν Europol (Εὐρωαστυνομία) γιὰ καταπολέμηση τῶν ἐπιθέσεων ἐπὶ τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων τῶν ἀτόμων, γιὰ τίς ὁποῖες οἱ καταστροφικὲς αἱρέσεις εἶναι ἔνοχες.
2. Νά ἐξακριβώσουν κατὰ πόσον οἱ δικαστικὲς, φορολογικὲς καὶ ποινικὲς διατάξεις εἶναι ἐπαρκεῖς, γιὰ νά ἐμποδίσουν τίς δραστηριότητες τέτοιων νεοφανῶν αἱρέσεων ἀναμεμιγμένων σέ καλυμμένη ἢ ἐγκληματικὴ δραστηριότητα, ἄρση τοῦ καθεστώτος σάν θρησκευτικῆς κοινότητος, πού συνεπάγεται φορολογικὰ πλεονεκτήματα καὶ κάποιου εἶδους νομικὴ προστασία.
3. Ἐπίσης καλεῖ τὴν Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Πολιτικῶν Ἐλευθεριῶν καὶ Ἑσωτερικῶν Ὑποθέσεων νά ὀργανώσῃ κοινὴ συνάντηση μέ παρεμφερεῖς

Ἐπιτροπές εἰς τὰ Κράτη Μέλη γιά συζήτηση ἐπὶ τῶν νεοφανῶν αἰρέσεων καί τῶν μεθόδων ἐργασίας καί συμπεριφορᾶς μέ σκοπό τήν ἐξεύρεση τοῦ καλύτερου τρόπου ἀναχαιτίσεως τῶν ἀνεπιθύμητων δραστηριοτήτων τους καί προαγωγῆς στρατηγικῶν ἀνυψώσεως τῆς ἐνημερώσεως τοῦ κοινοῦ γι' αὐτές καί ὑποβολῆς τῶν συμπερασμάτων ὑπό τύπον ἐκθέσεως στό Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο.

## **Β. Προτάσεις**

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω, γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων, ἀπό τή δράση τῶν καταστροφικῶν αἰρέσεων καί τῆς παραθρησκείας, ἐπιβάλλεται οἱ χῶρες μας νά προχωρήσουν:

α) Στή λήψη τῶν ἀναγκαίων νομοθετικῶν, διοικητικῶν καί ἄλλων μέτρων γιά τήν ἀντιμετώπιση περί αὐτῶν τῶν ὁργανώσεων τοῦ κοινοῦ καί ἰδιαίτερα τῆς νεολαίας μέσῳ τῶν σχολείων, κ.λπ.

β) Στήν πλήρη ἐφαρμογῇ τῶν ὑφισταμένων νόμων.

γ) Στή βελτίωση τοῦ νομοθετικοῦ πλαισίου, ὅπου χρειάζεται.

Μεταξύ τῶν μέτρων αὐτῶν, ἰδιαίτερος σημαντικὰ θεωροῦμε ἐκεῖνα τὰ ὅποια προβλέπουν τήν πρόληψη, καταστολή καί περιορισμό τῶν ἐπικίνδυνων δραστηριοτήτων τῶν καταστροφικῶν αἰρέσεων καί τῆς παραθρησκείας. Ὅπως δέ ἰδιαίτερος πρέπει νά ἐπιτευχθεῖ:

1. Ἡ προστασία τῶν θυμάτων τῶν ἐπικίνδυνων δραστηριοτήτων τῶν αἰρέσεων καί τῆς παραθρησκείας, τὰ ὅποια ὑφίστανται σοβαρές βλάβες στήν υἡγεία τους, σωματική καί ψυχική, στήν παρουσία τους, στήν οἰκογένειά τους καί στήν προσωπικότητά τους. Λίγα ἀπό τὰ πολλά αὐτά

δράματα ἔχουν δημοσιευθεῖ στόν Τύπο. Τέτοια θύματα δέν εἶναι μόνον οἱ ἀνόητοι καί οἱ ἀφελεῖς. Ὅποιοσδήποτε μπορεῖ νά παγιδευθεῖ στήν ἐλευθερία του ἀπό τίς δολιότατες μεθοδεύσεις νεοφανῶν αἱρέσεων καί παραθρησκευτικῶν ὀργανώσεων.

2. Ἡ κατοχύρωση τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας κατά τρόπον πού νά ἀποκλείεται ἡ διάδοση καί διείσδυση στήν κοινωνία τῆς παραθρησκείας καί τῶν κερδοσκοπικῶν κοσμοθεωριακῶν πρακτικῶν, ἰδίως μέσῳ τῶν ΜΜΕ καί τοῦ ἀθέμιτου προσηλυτισμοῦ.
3. Ἡ ἐνίσχυση ἐπομένως τῆς θρησκευτικῆς παιδείας καί ἡ ἐν γένει συνεργασία τῆς Πολιτείας μέ τήν Ἐκκλησία στόν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως καί ἐνημερώσεως.
4. Ἡ ἐνημέρωση εἰδικότερα τῶν μαθητῶν καί τῶν φοιτητῶν ἐπὶ τῶν νεοφανῶν αἱρέσεων, σέ συνεργασία μέ τήν Ἐκκλησία, σύμφωνα μέ τό 1178/92 ψήφισμα τῆς Κοινοβουλευτικῆς Συνελεύσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης.
5. Ὁ καθορισμός τῶν ἀδικημάτων καί διοικητικῶν παραβάσεων γύρω ἀπό τή θρησκεία, τή λατρεία καί τίς παραπλανητικές μεθόδους προσηλυτισμοῦ, ἰδιαίτερα γιά τίς θρησκευτικές ἢ παραθρησκευτικές ὀργανώσεις, τῶν ὁποίων τά δόγματα καί οἱ ἱεροτελεστίες εἶναι μυστικά, ἢ οἱ ὁποῖες περιλαμβάνουν διαδοχικά στάδια μύησης.
6. Ἡ δραστική ἀντιμετώπιση μέ νομοθετικά διοικητικά καί ἄλλα μέτρα τῶν περιπτώσεων κατά τίς ὁποῖες νομικά πρόσωπα καί ἐνώσεις (ὅπως φιλοσοφικές ἐνώσεις, φιλανθρωπικά σωματεῖα, θεραπευτικές κοινότητες, ἐκπολιτιστικοί σύλλογοι, φορεῖς ἐπιμορφωτικῶν προγραμμάτων, κ.ο.κ. ἀκόμη καί ἐμπορικές ἐπιχειρήσεις) ἐπιδίδονται ἀντίθετα πρὸς

τούς καταστατικούς σκοπούς τους, σέ δραστηριότητα θρησκευτική καί παραθρησκευτική, παγιδεύοντας ὄχι μόνο τό κοινό ἀλλά καί ὑπευθύνους δημόσιους φορεῖς.

7. Ὁ ἀποκλεισμός μέ νομοθετικά, δικαστικά καί διοικητικά μέτρα, τῆς ἀντιλήψεως ὅτι ἡ κρατική οὐδετερότητα ἔχει μή-χριστιανικό ἢ ἀντιχριστιανικό ἢ ἀντίθετο πρὸς τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία περιεχόμενο.

Ἐν ὧσιν ὅλων τῶν ἀνωτέρω, διαπιστώνεται καί ποιμαντική ἀνάγκη δημιουργίας ἐπιτροπῶν νομικῶν εἰδικευμένων σέ θέματα νεοφανῶν αἱρέσεων καί παραθρησκείας καί μέ Ὁρθόδοξο χριστιανικό φρόνημα, σέ χώρους ὅπου τέτοιοι νομικοὶ δέν ὑπάρχουν, καθὼς καί ἡ ἀνάγκη α) διακονίας αὐτῶν στίς κατὰ τόπους Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ἐπὶ μονίμου βάσεως καί β) συνεργασίας αὐτῶν στή πλαίσια τῶν Πανορθόδων Συνδιασκέψεων ἐπὶ θεμάτων νεοφανῶν αἱρέσεων καί παραθρησκείας.

### **Γιά τήν ομάδα τῶν Νομικῶν.**

Κρίππας Γεώργιος (Δρ. Συνταγματικοῦ Δικαίου) – Ἑλλάς.

Σταυριανίδης Νικόλαος (Πρωτοδίκης Δ.Δ.Δ.Ε.Α. Δημ. Δικαίου & Φιλ. τοῦ Δικαίου) – Ἑλλάς.

Σεργίδης Γεώργιος (Δικαστής, Ph. D. in Law (Exon) U.K.) – Κύπρος.

Δερμοσονιάδης Χρήστος (Δικαστής) – Κύπρος.

Αγρότης Ἀνδρέας (Δικαστής) – Κύπρος.

Ταμάσιος Στέλιος (Γ. Στρατιωτικός Εἰσαγγελεὺς) – Κύπρος.

Ἀλεβιζόπουλος Φώτιος (Νομικός) – Ἑλλάς

Κάνιας Νεόφυτος (Νομικός) – Κύπρος.